

Izbaja vsak pondeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stanje za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrt
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
doposlane naročnine se
ne oziroma.
Odgovorni urednik:
RICHARD OREL.

Številka 55.

GORIŠKA STRAŽA

V Gorici v četrtek 12. julija 1923.

Letnik VI.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglesi
se računajo po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej.
List izdaje konsorcij
»GORIŠKE STRAŽE«
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 6.
(prej Scuole).

Kako odstavljajo slovenske župane

Straža je poročala, da je bil župan Mikuž od fašistovskega prefekta Pisentija odstavljen. Videmski oblastnik je dal pri tej priliki raglasišči v časopisu, da je Anton Mikuž nasprotnik Italije, kar je na očiten način pokazal v dveh sporih, ki ju je imel s finančnimi stražniki in kraljevimi orožniki. Ti spori so razkrili in osvetili protidržavno mišljenje župana Mikuža in prefekt Pisentij ga je moral kot varuh države odstaviti.

Tako se glasi poročilo videmske prefekture in taka je slika svetolucijskega župana v italijanski javnosti. Ker je dekret gospoda Pisentija napravljen proti enemu naših najboljših mož in enemu najbolj vzornih županov goriske dežele, je vzbudil dogodek največjo pozornost na vsem Primorskem.

Sklenili smo, da gremo zadevi do dne in povemo slovenski javnosti, iz kakšnih vzrokov odstavljajo v Vidmu svobodno izvoljene župane slovenskega ljudstva. Preiskali smo natanko in vestno zadevo in danes lahko poročamo ljudstvu o protidržavnih zločinih župana Mikuža.

Znamka na kolesu.

Prvi prestopek proti državi, ki ga ima na vesti župan Mikuž, je po gospodu Pisentiju spor s finančarji. Kaj se je zgodilo? Kako je rušil župan Mikuž sprito finančarjev državo?

Stvar je precej enostavna. Neko nedeljo lanskoga poletja je sedel gospod Mikuž v svoji gostilni, ko se nemadoma oglasi občinski tajnik ter javi, da sta ustavila 2 finančarja v gostilni Skrt pri Sv. Luciji mladenci iz Podmelca ter zahtevala od njega 10 lir globe, ker nima kolesarske znamke na pravem mestu. Mladenci že čuti nedolžnega in kliče na pomoč župana, ljudstvo se razburja radi surovega postopanja finančarjev in bati se je dejanskega spopada. Župan Mikuž se vzdigne in hiti, kakor je njegova dolžnost, na lice mesta. V gostilni Skrt je ljudstvo precej vzburkano in se hoče dejansko vmešati v preprič. Župan Mikuž spregleda brž nevarni položaj in se zavre, da bo naše ljudstvo dragu plačalo svoje vmešavanje, če ne nastane kmalu mir. Zato stopi brž k stražnikom in izjavi, da je mladenci kupil znamko pri županstvu v Sv. Luciji, plačal zanjo 10 lir in zadostil tako zakonitom predpisom. Da obstaja na kolesu poseben prostor za znamko, tega mlačenč ni mogel vedeti. Prilepil je torej znamko, kamor se mu je zdelo najbolj pripravno. Nato je vrnil župan Mikuž mladeniču kolod in mu velel, naj se koj odpelje.

Župan je vzpostavil red.

S tem je bil spor rešen, ljudstvo se je pomirilo in koj razšlo. Ali ni bilo to ravnanje župana pametno? Ali ni bilo trezno in preudarno? Ali bi bil mogel prefekt Pisenti bolje ravnat? Ne!

Tako skrbijo pač dobri župani za red in mir v svoji občini.

Toda finančarja nista bila zadovoljni. Čez pol ure se oglasita pri županu Mikužu in zahtevata, naj ji županstvo izroči 10 lir za znamko

na kolesu. Gospod Mikuž jima pojavi, da je plačal pač mladenci 10 L. za sprejeto znamko in ni nikakega razloga, da bi županstvo izročilo denar stražnikoma. Financarja se vzljutita in zagrozita županu z aretacijo. Samo županskemu znaku se je imel gospod Mikuž zahvaliti, da ga nista uklenila.

Pozneje je prišlo do razprave, na kateri se je izkazalo, da je bilo vse skupaj pomota in spor se je mirno zaključil.

To je bilo torej prvo hudo delstvo župana Mikuža proti državi!

Svetilka pred gostilno.

Oglejmo si njegov drugi zločin! Kaj je zagrešil župan Mikuž v sporu z orožniki? Poslušaže in sodite:

Nekega večera okoli 10. ure je sedel župan Mikuž v svoji gostilni v družbi prijateljev. Kar se javit v hiši dva orožnika. Župan veli, na ju pusti v sobo. Približata se župnu in ga vprašata, zakaj nima prižgane pred gostilno svetilke, kakor veleva jo predpisi. Župan se začudi, da ga ob taki uri in spričo družbe kličejo na odgovor. Čudil se je tembolj, ker je na njegovi hiši itak visela občinska svetilka, razsvetljajoča ves trg. Kakšen smisel naj ima, prižigati v razdalji 4 metrov na eni in isti hiši dve svetilki?

Gospod Mikuž se obrne k orožnikoma in veli: »Jaz sem župan, pojdi in javita, kar imata, brigadirju!«

Radi teh besed je bil župan Mikuž obsojen na dva meseca zapora. Orožniki so bili v javnem lokalju žaljeni! Istočasno z obsodbo pa je bil župan Mikuž radi zaroke kraljičine Jolanede pomiloščen.

To je torej drugi protidržavni zločin gospoda Mikuža!

Ali se šalijo?

Ali je mogoče, da se odstavljajo radi takih stvari župani? Kje na božjem svetu ste že slišali, da se sklicujejo zastopniki vlade na »take« razloge. In pomislite, da se je to zgodilo javno, v časopisu, pred vsem svetom! Res, lepa samoodločba ljudstva, lepe svoboščine avtonomne občine!

Ti župan poskrbi v občini za red in miriš ljudstvo, pa pridejo in ti rečejo, da si zagrešil prestopek proti Italiji! Ti župan čitaš v italijanskem zakonu, da si prvo varstveno oblastvo v občini in so tebi torej orožniki podrejeni, pa pridejo tvoji podrejeni organi in te pozovejo v javnem lokalju na odgovor. Brani svojo zakonito avtoritet, in že si zakrivil prestopek proti Italiji. Mesto da bi posvarili tvoje podrejene, prefekt tebe odstavi.

Clovek se nehote vpraša: ali se hočejo iz nas norčevati? Ali se šalijo?

Vsakemu človeku v naši deželi bi se namreč vzdigovali lasje ob misli, da gospodje resno misijo. Saj bi na ta način lahko odstavili kar vse župane po vrsti. Zadostovalo bi, da župan odločno nastopi in bil bi odpravljen.

S takim vladanjem si boste, gospode, zaigrali med slovenskim ljudstvom vsako spoštovanje, izpodkopalibiste popolnoma ugled vlad-

Le nadaljujte tako in kmalu boste videli sadove svojega dela.

Slovensko ljudstvo je prepričano, da so »prestopki proti Italiji«, ki

prazen povod vlade, da odstavi in odstrani iz naše srede vse najbolj sposobne, značajne in odločne može, ki vodijo naše javno življenje.

Kaj se godi po svetu?

V parlamentu je začela odločilna borba med vlado in ljudsko stranko. Že zadnjič smo našim bravcem obrazložili, kakšne težke posledice bi mogle nastati v drželi, ako propade vladni predlog. Poudarili smo, da pojde fašizem tudi preko parlamenta, ako se mu bo zdelo potrebno za dosego njegovih ciljev. Pod nobenim pogojem si ne bo dal iztrgati moci iz rok. Ako bo slutil, da mu preti nevarnost, bo pograbil po svoji obroženi organizaciji in udaril po svojih nasprotnikih. Tiste, v katere se bodo fašisti najprej in z največjim gnevom zagnali, so ljudovci. Ljudska stranka tvori danes najsilnejšo oviro, ki ustavlja fašizem na njegovi poti. V zadnjih dneh se ni fašistovska vlada bavila v Rimu skoro z ničemer drugim kakor z opozicijo ljudske stranke. Da bi zlomila njen odpor, se ni strašila nobenega sredstva. V poluradnem poročilu je dala celo razglasiti, da se v zadnjem času pojavljajo zopet umori fašistov in da je temu kriva Sturzova politika. Vlada je torej brez ovinkov izjavila, da dela Sturza odgovornega za nasilja, ki se mnogijo zopet v državi. Hud in težak očitek je naprila na tajnika ljudske stranke. Položaj Sturzove osebe je postal skrajno resen. Tem naskokom je voditelj ljudske stranke trdno kljuboval in korakal dosledno in brez oklevanja po začrtani poti. Zbiral in pripravljal je svoje

čete na parlamentarno bitko, naj se zgodi, kar hoče. Vse je bilo že gotovo in začenjalo se je odločilno zborovanje parlamenta, ko je tik pred sejo udarila kakor strela med poslanece vest, da je

Sturzo odstopil.

Voditelj in ustanovitelj ljudske stranke je odložil mesto glavnega tajnika. Ta vest je učinkovala v parlamentu kakor bomba. Kako se je to zgodilo? Čemu je Sturzo v najbolj odločilnem trenutku odstopil? Časopisje poroča, da je Don Sturzo sklical glavni odbor stranke in zahteval, naj sprejme njegov odstop. Izjavil je, da ne odstopa radi tega, ker se mora ne strinjati z glavnim odborom ali pa s parlamentarnim klubom. Nasprotino! Nikdar ga ni še tako vztajno in goreče podpirala domala vsa stranka v državi kakor v teh časih. In res čitamo dan za dan v časopisu ljudske stranke, kako prihajačo od vseh strani Italije zaupnice Don Sturza in njegovi politiki. Kaj je torej vzrok, da je v času svoje največje moči, v trenutku svojega največjega razmaha nenadoma odstopil? Sturzo pravi v svoji utemeljitvi, da so nasprotniki dosledno in vztajno posebljali ljudsko stranko v osebi njenega tajnika. Pisali in govorili so tako, kakor da so vse ostale osebe v stranki brez vpliva, kakor da so občni zbori stranke brez lastne volje in slepo orodje v rokah glavnega tajnika. Tudi boj proti volilnemu redu ne smatrajo nasprotniki za zadevo stranke, temveč za zadevo Don Sturza. Potrebno je torej, da dokažemo javno in odločno, da živi ljudska

stranka od svojega programa in svojih idej in ne od oseb. Osebe so postranske. Nasprotniki naj zvedo, da gre stranka v boj po notranji sili in ne po pritisku njenega voditelja. Odstop Don Sturza naj to dokaze. Da se ečuva Cerkev. Najtehtnejši vzrok se nam pa zdi poslednji. Sturzo pravi, da se umika tudi zato, da izbija nasprotnikom iz roke orožje, ki ga vihtijo proti Vatikanu. Nasprotniki delajo Cerkev odgovorno za politiko ljudske stranke in ne marajo razumeti, da je stranka avtonomna in neodvisna. Vatikan stoji nad vsemi strankami in je vzvišen nad politiko ene države. Tega nočajo in nočajo razumeti. »Corriere della Sera« govori kar brez ovinkov, da so žugali Cerkvi s splošnim napadom. Delajo se baję že nasilja posameznim duhovnikom in katoliškim organizacijam se bližajo zelo težki časi. Corriere pravi, da so nasprotniki Don Sturza izjavili, da ne bodo mogli zadržati svojih ljudi pred napadom, ako se ne odstrani tajnik ljudske stranke. Ogroženi so torej veliki interesi Cerkev in katoliškega ljudstva. Sturzo ni hotel, da bi radi njegove osebe trpeli ljudje in trpele verske organizacije. Kako bi mogel vzeti nase tako odgovornost, ko podarjajo nasprotniki, da bi bil on in samo on krov nasilja? Zato je raje odstopil.

Kakšne bodo posledice?

Odstop Don Sturza je brez dvoma zgodovinskoga pomena. Po vsem svetu, kjer poznajo voditelja ljudske stranke, bo vzbudil veliko pozornost. Razpravljali bodo o vzrokih njegovega odstopa in o posledicah. V parlamentu samem se pa danes ne more mnogo sprameniti. Stranka je napravila svoje sklepe, poslanci so že na svojem bojnem mestu in ne bodo prav nič omilili svoje taktike. Kakor kaže izjava ljudovcev v parlamentu, bo šel boj svojo ravno pot naprej. Odstop Sturza je v mnogih še bolj utrdil voljo za boj. Nihče sicer ne ve, kako se bo razvijal potek dogodkov v Rimu, toda eno je gotovo: odstop Sturza ne bo prav nič in v ničemur očiščil nastopa njegove stranke. Mož sam pa s svojim odstopom gotovo ni zapustil političnega življenja. Premlad je in presposaben, da bi se umaknil. Saj je izjavil jasno, da ostane v stranki kot odbornik in se misli še dalje boriti za program krščanske demokracije. Da ne bo brez vpliva in moči, je jasno. Njegovo delo bo torej manj vidno, bolj v ozadju, zato pa ne manj učinkovito. Prej ali slej se gotovo zopet pojavi na vidnem in vodilnem mestu.

Zborovanje v Celju.

V Jugoslaviji je vladalo v zadnjem času veliko zanimanje za sklepe, ki jih je imela napraviti S. L. S. 8. julija v Celju. Belgrajsko in zagrebško časopisje je čakalo z nekako napetostjo na izid zborovanja. To pa radi tega, ker S. L. S. v danih razmerah ne pomeni navadne stranke, temveč je politična predstaviteljica slo-

DNEVNE VESTI.

Bankirji med seboj.

vanskega naroda. Ako gledamo namreč na število Koroščevih poslancev, moramo priznati, da so oni resnični zastopniki ogromne večine slov. ljudstva in zato nosi Slovenska ljudska stranka popolno odgovornost za razvoj slovenske politike v sedanji zgodovinski dobi. V Belgradu in Zagrebu so čakali vsled tega pozorno, kakšno stališče zavzame stranka v sedanjem sporu med Radičem in radikalci. Znano je namreč, da so se imeli Slovenci odločiti, ali naj tudi oni zapusti Belgrad kakor Radič in napovedo oster boj Pašiču. Dr. Korošec je v Celju ponovil zahtev stranke po avtonomiji in zahteval, čemu se je S. L. S. priključila Radiču:

»Naša parlamentarna delegacija je pri zadnjih volitvah dobila mandat, da se borimo za avtonomijo. Naša delegacija je zastopnica vsega slovenskega naroda in zato mora dobro premisli, kako da naj vodi borbo. Dvojna pot je bila tu mogoča: da gremo mimo Zagreb v Belgrad in se tam borimo, ali pa vodimo borbo skupno z Zagrebom. Že prej nismo šli mimo Zagreb, ampak smo sodelovali s tistim delom hrvatskega naroda, ki je bil na celi črti z nami kamor mi ž njim, s Hrvatsko puščko stranko. Sedaj, ko ta stranka pri volitvah ni uspela, sodelujemo s HRSS, ki zastopa hrvatski narod, čeprav naš program v marsičem ne soglaša popolnoma z njenim, tako n. pr. z njenim kulturnim, socialnim in gospodarskim programom, ker smo mi modernejši, naprednejši.«

Za sporazum.

Nato dokazuje Korošec, kako je bilo pametno, da je S. L. S. šla v Belgrad.

Na ta način so prišli namreč Srbi v stike z avtonomističnimi poslanci in spoznavali zahteve Slovencev. Idejo sporazuma so Slovenci zanesli med srbski narod, tako »da vsakdo tudi nasprotnik vidi, da se mora nekaj zgoditi in da razmišljuje, kako. Tako je med radikalci že močna struja, ki zahteva sporazum.

»Če kdo misli, da naše delo za sporazum ni potrebno mu povemo, da edino patriotično mislimo mi, ker nihče ne ve, kaj bi bilo z našo državo, ako pride v Srednji Evropi do večjih nemirov in naša država tudi ne bi še bila urejena. Če pa bo urejena, bo vsak Slovenec, vsak Hrvat želel, da tudi ostane v tej državi in bo pripravljen zanje tudi na žrtve, ker bo uverjen, da doprinaša žrtve za koristi svojega doma, za svoje rodbine!«

Najvažnejše pa je, da se Korošec ni izjavil z odhod iz Belgrada, kakor želi Radič, temveč pokazal voljo, da sodelujejo Slovenci še nadalje v Belgradu z zastopniki srbskega naroda.

Širite Naročajte Berite „Goriško Stražo“.

JULES VERNE:

ČRNA INDIJA
ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

Za nameravani izlet so vse tako uredili, da bi imela Nell priliko čim več spoznati. Tudi Simon Ford in Madge bi prav rada spremljala Nell; vemo pa, da bi prav nerada zapustila svojo kotažo in tako sta sklenila ostati doma.

James Starr se je potnikom pridružil kot opazovalec, kot modrijan, ki je zelo napeto pričakoval na posledice, ki se bodo prikazale na Nelli po povratku iz potovanja. Pri tem je tudi istočasno upal, da se mu mora posreči kaj izvedeti o tajnostnih dogodljajih njene otroške dobe.

Znamenita obležnica.

Kakor se je pisalo te dni po »velikih« listih, se bo vršil v soboto, 14. t. m. občni zbor »Jadranske banke« v Trstu, na katerem se bo, kakor pravijo, pralo perilo tistih gospodov, ki so neposredno ali posredno krivi, da naše zadruge še danes nimajo izmenjanih svojih vlog, ki leže v Jugoslaviji. Človek bi mislil, da se ti gospodje razumejo vsaj sami med seboj; ali stvar je vse drugačna.

Delničar »Jadranske banke« je šel vprašati v banko, naj mu dajo na razpolago bančni bilanci za zadnji dve leti, o katerih se bo razpravljalo in sklepalo na občnem zboru. Dali so mu jih, da jih prepiše, dasiravno je vsa druga leta imela banka za take prilike na razpolago že **tiskane bilance**. Sedaj, ko banka izkazuje za te dve leti **nad pet milijonov izgube** in nad 70 milijonov dolžnikov, od katerih jih je menda okoli polovice »dvomiljivih«, pa niso dali tiskati bilance in mora delničar, ki hoče vedeti, kako stoji zavod, iti osebno tjekaj in tamkaj pregledati bilance.

Delničar je torej prepisoval bilanco, ki so mu jo dali radovoljno na razpolago. Ali prišel je vmes glavni ravnatelj »Jadranske banke«, tisti gospod **Kamenarović**, ki je znal dobiti od rimske vlade tistih 16 milijonov lir in je nastopil proti delničarju kakor se nastopa proti največjemu lumpu. **Opsoval ga je z »manigoldom« in ga potem udaril z vso močjo po glavi!**

Seveda! Temu delničarju namreč ni bilo prav, da so delali v banki z delničarskim denarjem kakor svinja z mehom, da so se jemali milijoni in so nekateri bogateli, tako da imadanes banka toliko izgubo, da se namerava delničarjem za vsako delnico, ki je vredna 400 predvojnih kron, kratkomalo brisati toliko, da bo veljala samo 40 lir: zato jih je dobil »lump« po glavi.

Tako rešujejo gospodje bankirji vprašanje tistega »naravnega gospodarstva«, s katerim je po besedah »Edinosti« zvezano »tudi naše narodno ime!«

Čast in slava jim!

Peželnozborske volitve zopet podaljšane.

Vlada je sklenila v torek zjutraj, da podaljša iznova za 3 meseca volitve v videmski deželnici svet.

Smrt finančnega stražnika.

V bližini vile Coronini v Gorici je ustrelil poljski čuvaj Franc Grusovin na finančnega stražnika Salvatorja Martinea iz Sardinije in ga težko ranil. Finančnega stražnika so odpeljali v bolnišnico umiljenih bratov. Grusovin je ustrelil financarja zato, ker »z je viden pobirati koče. Kakor smo zvedeli, je finančni stražnik umrl.

Harry se je vprašal z nekako bojaznijo, če se me bo mlada deklica, ki jo je tako ljubil, vsled močnih vtisov iz zunanjega sveta spremenila.

Jack Ryan pa je bil šegav in dobre volje kot šinkavec ki poleti vun ob prvih jutranjih žarkih. Upal je, da se bo njegova nalezliva radost polstila tudi drugih.

Nell je bila videti zamišljena in vase zatopljena.

James Starr je po pravici predlagal, naj odrinajo na večer, ker bi bila brez dvoma za dekleta bolje, da upozna dan le ob skoro neopaznih prehodih teme v luč. To se je daio doseči s tem, da so odpotovali na večer, pri čemer so se od polnoči do poldan njene oči prv lahko navadi na svetlost zunanjega sveta. Ko so ravnotkar hoteli zapustiti kotažo, je Nell prijela Harryja za roko in mu rekla:

Stanek, kjer bi se navdugle za vzvisec cilje, ki jih ima mladenka in žena v domači hiši in človeški družbi. To bi se doseglo z deklamacijami in govorji, ki bi jih imelo gojenke same. Na sestanek in k sodelovanju z govorji so vabljene tudi druge zavedne mladenke in žene, ki niso bile naše gojenke. Ako torej katero veseli nastopiti pri sestanku, dobi posebna navodila in pojasnila pri podpisanim vodstvu. Ta sestanek bo 2. septembra. Če se katera izmed cenjenih čitateljic misli vdeleziti osebno (slavnosti, je naprošena, da tudi to javi zavodu, da moremo pravočasno poskrbiti za hrano in prenočišče.

Zavod šolskih sester v Tomaju.

Slovenci bodo tekmovali v Parizu.

Dne 21. in 22. julija se bo vršila pod pokroviteljstvom predsednika francoske republike mednarodna tekma katoliških telovadcev. Vdeležili se je bodo tudi slovenski Orli. Če bodo imeli, kakor lani v Strassburgu srečo in odnesli prvo darilo, bodo zanesli ime Slovencev med široki svet.

O opcijah odločuje prefekt

Kakor poročajo iz Rima, je dala vlada prefektoma za Istro in Furlanijo pravico, da rešita ona vse prošnje za italijansko državljanstvo. Optanti so torej odslej naprej odvisni od Vidm.

ZGUBLJENO.

Neka oseba je izgubila v ulici XX Settembre rumeno usnjato torbico, v kateri so se nahajale razne listine. Pošteni najditelj je naprošen, da odda župniku dotičnega kraja. Hvala.

Vzajemno podporno društvo za zavarovanje goveje živine v Stančrežu priredi v nedeljo dne 22. 1. m. javno tombolo. Dobitek je: ekvina 200 Lir in tombola 400 Lir. Začetek ob 6 uri zvečer. Odbor.

Kaj je novega na deželi

PRVAČINA.

Zivimo v času norih rekordov. Mi v Julijski Krajini ali sploh Slovani se ne pehamo za njimi, kakor Amerikanci in drugi, ker imamo drugih življenskih potreb tak preveč. Zdi se pa, da se mi Prvačkovci pripravljamo kljub temu na nov rekord, toda želimo, naj bi ne prekoračil mej primorskih vasi! Rekord se glasi:

Katera slovenska občina v Julijski Krajini spravi več plesnih nedelj pod streho? Da ga dosežemo smo se strogo organizirali, delimo se v Britof, Gorenji konec in Dolenci konec, dva dela na Korši, pet gostilničarjev, tri godbe, nato iz cele vasi sami starantje, drugič srednji in potem sami mlađi. Posebej dobe naborniki svoj ples. Tudi po vsaki kulturni prireditvi plešemo, žal pa da v tem pogledu sedaj spimo, čeprav nas kliče na

pis zaveso na našem odru: »Naprej s kulturo!« Potem plešemo tudi po otroških veselicah, kot se je zgodilo ob letošnjem zaključku šolskega leta. Upamo, da na ta način rešimo blagor občine in dosežemo obenem prvi rekord na Primorskem.

Sv. LUCIJA.

Pevski zbor učiteljske Zvezze priredi v nedeljo dne 15 t. m. ob 4 h pop. prilikom učiteljskega samoizobraževalnega tečaja koncert pod vodstvom Srečka Kumarja v Mikuževi dvorani z znamenitimi zbori naših največjih skladateljev. Pri koncertu sodelujejo se pianistica Margerita Bortolotti ter violinista Mirko Logar in Karlo Pahor.

Občinstvu tolminskega in drugih bližnjih okrajev se nudi ugodna prilika da sliši ta zbor, ki si je v slovenski in italijanski javnosti pridobil že velike ime.

tudi storiš. Toda tedaj se bo še lahko po prosti volji odločila, kje se nastaniš. Pojdite torej z nami!«

»Pojdi, ljuba Nell«, jo je poprosil tudi Harry.

»Harry, pripravljena sem in rada sledim«, je odgovorila mlada deklica.

Ob devetih je poslednji vlak odpeljal skozi predor Nell in njene spremljevalce na površje grofije. Dvakrat minut pozneje so izstopili na postajo, kjer so stopili na vlak za Dumbarton.

Vsepovsod je že kraljevala globoka temina. Od obzorja do zenita visoko gori plavale lahitne meglice, ki jih je gnala od severozapada pri hajajoča osvežujoča brisavica.

Ko so dospeli v Dumbarton so jo zapustili postajo. Pred njimi je dolžila velika cesta, obdana z drvesi, ki je vodila k bregu,

PAZIN.

Na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda je nastopila prvikrat v našemu mestu fašistovska Narodna bramba službeno v družbi s kr. orožniki. Obisk je dobil vsaki večji kraj v okolici Pazi- na. Važen je moral biti za to vzrok, da se je pojavila črna srajca z orožjem. Mirno ljudstvo je gledalo začudeno, ker zadnji čas ni bilo čuti o roparskih na- padih in nikjer ni bilo videti znakov kakega nevarnega gibanja med narodom. No, kaj pa je bil povod, da so podvzeli te mere? Čitatelji se bodo ču- dili, če povemo, da je to povzročil strah

pred kresi, ktere bi zamogli Hrvati vžgati na čast slovanskih apostoloma. To bi bilo seveda zelo nevarno za državo, če bi Hrvati počastili sv. Cirila in Metoda tudi z zunanjim znakom, ka- koršni so ravno kresi. Cerkveno jih morajo itak čestiti tudi Italijani katoliki, če ne 5. pa 7. julija.

Zaprli so menda štiri nevarne državljane, ki so poskušali s kresom atentat na državo. Je li to resno? Najbolj se pa moramo čuditi, da zgubljajo čas za take malenkosti tudi kr. orožniki. Med resnim in smešnim je vedno le en korak.

devetih letih. — Ti sestavki naj bi bili kakor nekakri zdravilni obliži za rane, ki so jih vsled vojne trpela in trpijo mlada srca in mlade duše.

Tehnično so pismá dobro sestavlje- na. Prva skupina nosi naslov: **Na te- be gledajo.** — Kdo? — Tvoji stariši, — tvoji bratje in sestre, — sosedovi — tvoja vas, — tvoj narod, — človeštvo. Potem ko je vedno bolj raz- širjen krog socialnih dolžnosti in razmer do vsega okrožja, ki objema zivljenje mladega človeka, ga opozori na tiste, ki gledajo nanj s posebnim zanimanjem: na sovražnike, ki ga hočejo zagrabit in na prijatelje, ki ga hočejo pridobiti. Pouči ga, komu sme zaupati, — kako drugim, kako sebi in kako je za samozaupanje potrebna podlaga samospoznanja.

Druga skupina je apologetičnega značaja z naslovom: **Tvoja pot.** Kaže mlademu človeku pot vere in pot upanja. Začenja z načelnim vpraša- njem: odkod, kam in čemu? Kaže nevarnosti, poti, sredstva. — »Reši res- nico in resnica bo rešila tebe!« — »Hvaljen Gospod, po naši sestri smrti telesni, kateri nobeden človek uiti ne more — «. Tako izvadita pogla- viji o veri in upanju.

Posebno lepi so sestavki zadnje skupine: **Tvoj cilj.** Ta cilj je ljubezen, najvišja zahteva Kristusovega evangelijsa. — Tu razpravlja o potrebi in o bistvu ljubezni, o ljubezenskih zmotah in zabolodah, v katere zabre- dejo mladi ljudje.

Ti sestavki niso pisani z doktorsko učenostjo, ampak z domačo, priprosto zgovornostjo, polni so zanimivih zgledov in lepih citatov, kar vzame knjige dolgočasen značaj pridigarskega tona in jo dela bolj zabavno.

Ta knjiga je nekak kažipot za mla- de ljudi, nudi snov za velika in važna premišljevanja. Naj bi jo mladi ljudje — ne iskali na posodo, ampak kupili, da se večkrat lahko vrnejo k tem pismom in po potrebi poiščajo v njih, kar jim je v danih razmerah

potrebnega. — Društva in družbe, naj bi uvedla to knjigo v dnevni red svojih predavanj in govorov: v vsaki primerni priliki naj bi se prečital iz nje kak odломek in o prečitanem sprožil razgovor.

V. Belé.

Slavnostni koncert v proslavo 50letni- ce goriskega učiteljskega društva pod vodstvom g. Srečka Humarja se je vršil preteklo nedeljo v Trgovskem domu ob velikanski udeležbi. Pevski zbor učite- liske zveze je tudi topot dokazal, da stoji na visini, kakorske ni dosegel pred njim se nobeden pevski zbor na Goriskem. Spored je obsegal osemnajst točk, in sicer deset zborov, sedem solospevov s klavirjem in eno instrumen- talno točko: Brahmsov Scherzo iz Tria v Es-duru za klavir in dvoje gosli. Od teh osemnajstih točk je bila tretjina Lajovčovih skladb.

Vse zborove pevske tocke so bile do- bro nagstudirane in g. Srečko Kumar je s svojo sugestivno osebnostjo vodil svoj zbor tako mojstersko, da je bila vsaka pesem vsebinsko izčrpno podana. Naj- bolj so učinkovale in tudi najboljše prednašane so bile skladbe: Ivan Grbec: Otroci molijo, Janko Ravnik: Poljska pesem, Emil Adamčič: Kje si, dragi, da te ni?, in Emil Adamčič: Mlad junak po vasi jezdí. Kot gost je sodeloval pri koncertu tudi opera pevka gospa Lovšetova iz Ljubljane. Odpela je sedem solospevov s klavirjem. Gospa Lovsetova razpolaga s sicer ne velikim, a izbor- no izšolanim sopranom, ki se odlikuje zlasti v visini. Najbolj je uspela v Josip Pavčevem: »Ciciban-Cicifuj« in Anton Lajovčevim: »Tkalec«, kar je tudi mno- gobrojno občinstvo hvaležno pripoznalo z navdušenim in gromovitim aplavzom.

Izborno je bil podan Brahmsov »Scherzo iz Tria v Es-duru«, pri katerem je gospodična Bortolottijska koj v začetku potegnila vodilno vlogo nase in jo tudi obdržala do konca. S koncertom smo bili nad vse zadovoljni in težko čakamo na drugo prireditev.

Vinko Vodopivec.

PROSVETNA ZVEZA

DORNBERG.

V nedeljo 15. julija ob 3. pop. začetek slavnosti »Slov. Čitalnice« na dvorišču Posojilnice. Na sporednu je: 1. Pozdravni govor, 2. Gregorčič: Naš čolnič otmimo, dekl. 3. Slavnostni govor, 4. Gerbič: Slov. brod, po- je moški zbor Sl. Čit., 5. »Srbske na- rodne« in »Se ena« poje mešan zbor

S. I. D. Rihemberg, 6. Jenko: Pogo- vor, poje mešan zbor K. S. I. L. iz Črnič. 7. Hr. Volarič: »Mogočna pesem« in V. Vodopivec: »Za rana« poje »Pevski zbor Bilje« — Telovadba: 1. Člani: proste vaje za leto 1922, 2. Članice: proste vaje za leto 1922, 3. Člani: proste vaje za leto 1923, 4. Čla- nice: proste vaje za leto 1923, 5. Na- stop Idričank: Simbolične vaje, 6. Telovadba na drogih in bradij, 7. Skupine. — Pri telovadbi nastopajo telovadci in telovadkinje iz Idrije, Vrhopola, Sv. Križ, Črniče, Batuje, Dornberg, Rihemberg, Miren, Gorica, Števerjan. — Pol ure po končani te- lovadbi slavnostna predstava v dvo- rani: Finžgarjeva: »Naša kri«. Med odmori in pri telovadbi svira »Goriški Godbeni krožek« — K obilni vde- ležbi vabi — ODBOR.

V Dornbergu nastopajo v nedeljo, dne 15. t. m. popoldne pevci združenih zbo- rov iz okrožja in telovadci ter telovadki- nje. Potrebna navodila glede nastopa prinaša »Naš čolnič.« Vabimo društvene člane in članice sosednjih društev in okrožij, da se polnoštivilno vdeleži praznovanja 60 letnice dornberske »Či- talnice!«

«Naš čolnič» je izšel. Stevilka za julij prinaša navodila za praznovanje dru- štenih slavnosti v čast Sv. Cirila in Me- todija.

Okrožni odbori naj v prvi seji obrav- navajo okrožnico, katero prinaša »Naš čolnič.«

DAROVİ.

Za Alojzijevič: Sl. kmečka hra- nilnica in posojilnica v Šempolaju 50.— L. Iskrena hvala!

Za Slovensko sirotišče: Udeleženci pogreba Dr. Rudolfa Gruntarja 100 lir mesto venca na krsto za cerkljan- sko občino toli zasluznega blago- pokojnika.

PROSVETA

KAM? Fantom in dekletom spisal dr. M. Brumat, Gorica 1923. Samoza- žoba. Strani 270. Črna vezanemu iz- vodu 6 lir.

Idealna knjiga je to: mlad, idealen fant jo je napisal našim fantom in dekletom, katerim hoče pokazati idealno pot življenja; v teh nehvalež- nih časih je sam založil knjigo in jo svojim starišem posvetil. Že ti idealni momenti nas morajo pridobiti za knjigo. — Tisk in papir sta zelo če- dna; naslovna stran nosi lepo risbo mlade grofice Nik. Coronini: mlad fant s krepko kretnjo velikega vpra- šanja: **Kam?**

Ko brez miru okrog divjam, prijatlji vprašajo me, **kam?**

(Prešeren: Kam?)

Ako motri človek z resnim in so- čutnim pogledom čudovit nemir in nepokoj današnjega življenja, če gle- da, kako se današnja mladina podi- brez pravega cilja in brez jasne za- vesti kakor skozi meglo in mraz po- poti blodnega življenja, mora pre- strašen zaklicati: »Kam?«

Mlad, resen človek, ki želi mimo zmot in zabolod življenja najti pravo pot, kliče sredi vsespolne brezcilj- nosti in brezbrizne lahkomiselnosti in zlobne zapeljivosti današnjega mladinskega življenja z Valjavcem (Kam in kje?).

Kam drži na desno cesta, kam drži na levo pot?

Mož, povejte mi po skušnji,

da se lažje ognem zmot...
Kam tedaj naj se obrnem?...

Temeljiti odgovor na to veliko in važno vprašanje je skušal podati pi- satev v svoji knjigi. »Pero sem na- močil v srčno kri in napisal ne zgolj zabavno knjižico, marveč zveženj pi- sem za tebe, slovenski mladeniči, slo- venško dekle. — Sto bojev mora biti tvoje mlado srce. — Zato se mi smili, zato sem ti priskočil s temi pismi na pomoč. — Glavni moj namen je ogreti mlada srca, ki so tako mrzla in potrta, kakor bi Solnce Ljubezeni se ne bilo vzišlo.« — Ljubezen je nare- kovala ta pisma in ljubezen hočejo zbujati, — ljubezen, vero in upanje. Kažipot hočejo biti mlademu življe- nju, odgovor velikemu vprašanju.

Ti sestavki imajo bolj koncepten značaj. Impulzivnost mlade, idealne duše je vrgla ta v naglici napisana in od srca narekovana pisma še sve- ža v svet. Enega »Imprimatur« mla- di pisatelj ni čkal in iskal, ni vztr- pel, da bi mu izvorela ta pisma kakor sadje, ni se pobrigal za tisti »nonum primatur in annum«. Zato nam ni namen poudarjati obliko in jezik, ampak polagamo glavno važnost na idealnost, na namen in vsebino teh pisem. Ako bi bil pisatelj pilil to svo- je delo devet let, bi bilo formalno popolnejše, vsebinsko pa komaj da boljše. Zdelen se mu je, da v današ- njih dneh knjigo bolj potrebujemo in da bo danes bolj koristna kot po-

potrebnega. — Društva in družbe, naj bi uvedla to knjigo v dnevni red svojih predavanj in govorov: v vsaki primerni priliki naj bi se prečital iz nje kak odломek in o prečitanem sprožil razgovor.

V. Belé.

Slavnostni koncert v proslavo 50letni- ce goriskega učiteljskega društva pod vodstvom g. Srečka Humarja se je vršil preteklo nedeljo v Trgovskem domu ob velikanski udeležbi. Pevski zbor učite- liske zveze je tudi topot dokazal, da stoji na visini, kakorske ni dosegel pred njim se nobeden pevski zbor na Goriskem. Spored je obsegal osemnajst točk, in sicer deset zborov, sedem solospevov s klavirjem in eno instrumen- talno točko: Brahmsov Scherzo iz Tria v Es-duru za klavir in dvoje gosli. Od teh osemnajstih točk je bila tretjina Lajovčovih skladb.

Vse zborove pevske tocke so bile do- bro nagstudirane in g. Srečko Kumar je s svojo sugestivno osebnostjo vodil svoj zbor tako mojstersko, da je bila vsaka pesem vsebinsko izčrpno podana. Naj- bolj so učinkovale in tudi najboljše prednašane so bile skladbe: Ivan Grbec: Otroci molijo, Janko Ravnik: Poljska pesem, Emil Adamčič: Kje si, dragi, da te ni?, in Emil Adamčič: Mlad junak po vasi jezdí. Kot gost je sodeloval pri koncertu tudi opera pevka gospa Lovšetova iz Ljubljane. Odpela je sedem solospevov s klavirjem. Gospa Lovsetova razpolaga s sicer ne velikim, a izbor- no izšolanim sopranom, ki se odlikuje zlasti v visini. Najbolj je uspela v Josip Pavčevem: »Ciciban-Cicifuj« in Anton Lajovčevim: »Tkalec«, kar je tudi mno- gobrojno občinstvo hvaležno pripoznalo z navdušenim in gromovitim aplavzom.

Izborno je bil podan Brahmsov »Scherzo iz Tria v Es-duru«, pri katerem je gospodična Bortolottijska koj v začetku potegnila vodilno vlogo nase in jo tudi obdržala do konca. S koncertom smo bili nad vse zadovoljni in težko čakamo na drugo prireditev.

Vinko Vodopivec.

PROSVETNA ZVEZA

DORNBERG.

V nedeljo 15. julija ob 3. pop. začetek slavnosti »Slov. Čitalnice« na dvorišču Posojilnice. Na sporednu je: 1. Pozdravni govor, 2. Gregorčič: Naš čolnič otmimo, dekl. 3. Slavnostni govor, 4. Gerbič: Slov. brod, poje moški zbor Sl. Čit., 5. »Srbske na- rodne« in »Se ena« poje mešan zbor S. I. D. Rihemberg, 6. Jenko: Pogo- vor, poje mešan zbor K. S. I. L. iz Črnič. 7. Hr. Volarič: »Mogočna pesem« in V. Vodopivec: »Za rana« poje »Pevski zbor Bilje« — Telovadba: 1. Člani: proste vaje za leto 1922, 2. Članice: proste vaje za leto 1922, 3. Člani: proste vaje za leto 1923, 4. Čla- nice: proste vaje za leto 1923, 5. Na- stop Idričank: Simbolične vaje, 6. Telovadba na drogih in bradij, 7. Skupine. — Pri telovadbi nastopajo telovadci in telovadkinje iz Idrije, Vrhopola, Sv. Križ, Črniče, Batuje, Dornberg, Rihemberg, Miren, Gorica, Števerjan. — Pol ure po končani te- lovadbi slavnostna predstava v dvo- rani: Finžgarjeva: »Naša kri«. Med odmori in pri telovadbi svira »Goriški Godbeni krožek« — K obilni vde- ležbi vabi — ODBOR.

V Dornbergu nastopajo v nedeljo, dne 15. t. m. popoldne pevci združenih zbo- rov iz okrožja in telovadci ter telovadki- nje. Potrebna navodila glede nastopa prinaša »Naš čolnič.« Vabimo društvene člane in članice sosednjih društev in okrožij, da se polnoštivilno vdeleži praznovanja 60 letnice dornberske »Či- talnice!«

«Naš čolnič» je izšel. Stevilka za julij prinaša navodila za praznovanje dru- štenih slavnosti v čast Sv. Cirila in Me- todija.

Okrožni odbori naj v prvi seji obrav- navajo okrožnico, katero prinaša »Naš čolnič.«

DAROVİ.

Za Alojzijevič: Sl. kmečka hra- nilnica in posojilnica v Šempolaju 50.— L. Iskrena hvala!

Za Slovensko sirotišče: Udeleženci pogreba Dr. Rudolfa Gruntarja 100 lir mesto venca na krsto za cerkljan- sko občino toli zasluznega blago- pokojnika.

Dobre jedi - se vsak veseli**Zato kupujte Pekatete:****So najcenejše, ker se zelo nakuhajo****NAZNALO.**

Podpisani naznanjam slav občinstvu v mestu in okolici, da v nedeljo dne 15. t. m. na novo otvorim restavracijo «Teuffenbach» v Pevmi st. 33, kjer bom točil edino-le domača pristica briska vina. — Postrežba zgorkimi in mrzlimi jedili. Cene nizke. — Priporočam se za obilev obisk. Z odličnim spostovanjem.

MARTIN MUROVEC

gostilničar.

Pekovškega pomočnika sprejme takoj Feliks Murnik Sv. Lucija ob Soči št. 52.

VABILO

k rednemu občnemu zboru Hranilnice in posojilnice v Št. Petru pri Gorici, ki se bo vršil v nedeljo 29. julija t. l. ob 4. uri popoldne v Zadružnem domu s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo načelstva in rač. pregledovalca. 3.) Odobritev rač. zaključka za 1. 1922. 3.) Sprememba pravil. 4.) Volitev načelstva in nadzorstva.

K obilni udeležbi vabi Odbor.

NAROČNIKOM »GOR. STRAŽE«, naznanjam, da s prih. številko ustavimo list vsem onim, ki se niso poravnali naročnine za drugo polletje. — Uprava.

Kmečka hranilnica in posojilnica, reg. zadr. z. neom. zavezo v Iderskem bo imela dne 22. julija t. l. občni zbor. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za leto 1922. 3. Volitev nadzorstva. Odbor.

Upokojena davčna uradnika Enoj M. Obizzi in Franc Sirk naznanjata sl. občinstvu da od 14. t. m. naprej je otvorjena javna pisarna v Gorici, Via Nazario Sauro (prej Via Dogana), št. 3/I, blizu sodnega poslopja za pojasnilo in sestavo vlog v administrativnih, davčnih, pristojbinskih in kolkovinskih zadevah. Urad je odprt vsaki dan od 8. do 15. ure.

Obizzi, Sirk.

Prometna trgovina mode sprejme takoj družabnika (družabnico) z malo garancijo. Naslov Via Carlo Favetti (prej Vetturini) št. 17.

SEME detelje inkarnatnice (laške detelje) in navadne podolgate reima na prodaj Slovensko kmetijsko društvo v Gorici, ulica Contavalle.

VABILO

k občnemu zboru Hranilnice in posojilnice v Pevmi, ki se bo vršil dne 22. t. m. ob 4h popoldne v uradni prostorišč s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Računski zaključek za 1. 1922. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Cene brez konkurence!

Pri tvrdki

Anton Terpin in drug

Via Rastello 19 — GORICA

dobite najbolj bogato izberi manufakturnega blaga, kakor: volne, tkanine, bombaževine za gospe in gospode; etamina, batista, svile, perkala raznovrstnega blaga za srajce, asfalta, redagdina, cajha, žameta za moške obleke i. t. d.

Velika izbera perila za neveste obleje, kovtre, volnena posteljna pregrinjala, volne in žime za žimnice.

Velika zaloga vseh predmetov za žirmo.

Cene brez konkurence!

Na debelo!

Na drobno

Na novo obnovljena

Tovarna sedovk in pokalic v Podgori se priporoča cenj. krčmarjem in goštilničarjem v mestu in na deželi.

Nemec in Perko, Podgora.

ZDRAVNIK**dr. Rado Sfiligoj**

se je vrnil ter ordinuje za kirurgijo, porodništvo in ženške bolezni

v Gorici, Via Mameli št. 8-I. od 9. — 11. in 14. — 15.

NA PRCDAJ je hiša v Sevodenjah št. 51, z posestvom in vojno odškodno vred, tik glavne ceste, pripravne za vsako obrt. Oglasite se v Rubijah št. 13.

Znatno**Znižanje cen**

RADU RAZPUSTA TRGOVINE

LUKSURIJOZNEGA

IN NAVADNEGA

Pohištva

GORICA — VIA MORELLI N. 49.

URADNICA, zmožna knjigovedstva, stenografske in strojepisje, slovenščine, nemščine, srbo-hrvatske in nekoliko italijanske, igre, službo Ponudbe na »Stražo« pod: »3 let na praksi«.

NAZNALO.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da sem na novo otvoril svoj fotografični atelje

„Helios“ v Idriji

Za mnogobrojen obisk se priporočam.

Srečko Bajt.

POHIŠTVO.

Poročne sobe kompletne, kuhinje, omare, predalčnike, posteljnake, ponočne omarice, mize, vzmeti (šušte), blazine, stolice i.t.d.

Prodaja po znižanih cenah

Produktivna zadruga solkanskik mizariev v Solkanu, Sočebra-nova 91. v Gorici.

Piazza De Amicis 7 (Trg na Kornu) — Piazza S. Antonio 9 (Na starem placu)

ZAHVALA.

Za mnogobrojne izraze srčnega sočutja povodom smrti našega nepozabnega brača in svaka gospoda

Dr. Rudolfa Gruntar

izrekamo tem potom naše najiskrenješo zahvalo vsem mnogobrojnim udeležencem pogreba in darovateljem krasnih vencev. Posebno se moramo zahvaliti preč. g. Korsiču dekanu v Kobaridu, preč. g. Abramu župniku pri Sv. Luciji, g. županu Stravsu iz Cerknega in g. dr. Karolu Podgorniku iz Gorice za gnljive nagovore ter cenj g.g. pevcem iz Bovea in Kobarida.

Gorica, 7. Julija 1923.

Žalujoči družini Gruntar-Mlekuž.

OBVESTILO.

Ravnateljstvo tovarne piva

„FORST“

iz Merana naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da s prvim julijem je prevzelo v svojo oskrb zalogo piva „Forst“ na Corso Verdi št. 34.

PODRUŽNICA**Ljubljanske kreditne banke v Gorici**

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50.

Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
in rezerve:

80 MILJONOV

CENTRALA:
LJUBLJANA

Reserva S H S
kron
64 MILIJONOV

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

Gorica - Corso Verdi štev. 7 - Gorica

Velika izbira moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zefirja, perkala ter perila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnine ter vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!